

CERTIFIERAD
FN-SKOLA

FN-förbundet
UMEÅ

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Alla är
födda
fria

ARTIKEL 1

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De utrustas med förnuft och samvete och bör utöva ansvar för varandra.

ARTIKEL 2

Var och en är berättigad till alla rättigheter som uttrycks i denna förklaring, oavsett ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk åsikt eller social bakgrund. Ingen åsatt begränsning för hur dessa rättigheter ska utövas. Alla rättigheter ska utövas utan diskriminering av någon art, särskilt av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk åsikt eller social bakgrund.

ARTIKEL 3

Var och en har rätt till liv, frihet och säkerhet.

ARTIKEL 4

Ingen ska utsättas för tvångsarbete.

ARTIKEL 5

Ingen ska utsättas för tortyr eller hård behandling eller straff.

ARTIKEL 6

Var och en har rätt till liv.

ARTIKEL 7

Alla människor har rätt till en levnadsstandard som tillåter dem att utöva sina rättigheter och skyldigheter utan diskriminering av någon art, särskilt av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk åsikt eller social bakgrund.

Aktion FN för mänskliga rättigheter

Elevmaterial

INNEHÅLL

VAR MED I AKTION FN.....	3
AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	4
10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	5
FÖRDJUPA ER INOM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	7
MATERIAL.....	8

VAR MED I AKTION FN

Aktion FN är en aktion genomförd av FN-elevföreningar på FN-skolor. Aktion FN sker fyra gånger per år då ni som FN-elevföreningar har chansen att sprida information och skapa engagemang för FN och en bättre värld.

Genom Aktion FN kan er skola vara med och uppmärksamma och stötta FN:s fältarbete. Det betyder otroligt mycket för de miljontals människor som får mat för dagen, en minfri miljö eller skyddas från barnäktenskap. Aktionerna synliggör även er förening på skolan och är ett bra tillfälle för att engagera fler medlemmar i er FN-elevförening.

Till varje Aktion FN följer ett förslag på en aktivitet på skolan, material att använda till den samt förslag på fördjupning om det aktuella ämnet.

Har ni frågor? Kontakta skolhandläggarna via vår hemsida: www.fn.se/personal

Aktion FN läsåret 2017/18

För globala målen – inför FN-dagen	vecka 43	skickas ut vecka 39
För mänskliga rättigheter – inför MR-dagen	vecka 49	skickas ut vecka 46
För jämställdhet – inför kvinnodagen	vecka 10	skickas ut vecka 7
För fred – inför dagen mot minor	vecka 14	skickas ut vecka 11

AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Rasism, främlingsfientlighet och etnisk diskriminering är allvarliga hot mot mänskliga rättigheter. Idag är det viktigare än någonsin att vi står upp för allas lika värde. Var med och sätt ljus på mänskliga rättigheter för en bättre värld.

Vad? En aktion på skolan där ni uppmärksammar mänskliga rättigheter.

Varför? För att manifesteras att ni står upp för allas lika värde.

När? Inför internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december.

Hur? Bilda en affischvägg av de medföljande affischerna om mänskliga rättigheter på en synlig plats på skolan. Sätt upp ljusslingan i närheten av affischväggen. Lägg fram medföljande etiketter, snöre, budskapsskylten om mänskliga rättigheter, faktabladet *10 fakta om mänskliga rättigheter* och inbjudningar till nästa möte med er FN-elevförening. Förbered er genom att läsa på om mänskliga rättigheter, se *10 fakta om mänskliga rättigheter* samt artiklarna på affischerna.

Nu börjar själva aktionen! Stanna förbipasserande och fråga dem vilken mänsklig rättighet som är viktig för dem. Visa dem artiklarna på affischväggen och fråga dem om de vill vara med i aktionen för att ta ställning för mänskliga rättigheter. Be dem i så fall att skriva ner numret och ett nyckelord för en av artiklarna som de tycker är viktig på en etikett som de sedan hänger i ljusslingan. Vid behov kan ni förlänga ljusslingan med medföljande snöre för att få extra utrymme för etiketterna. Be även deltagarna att fota sig tillsammans med budskapsskylten framför affischväggen för att sprida i sina kanaler på sociala medier under hashtag #Aktion FN. Passa på att berätta om er FN-elevförening och bjud in till ert nästa möte där ni kommer fördjupa er om de mänskliga rättigheterna.

10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

1. **Den 10 december 1948** antog FN den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Det fanns en stark vilja bland medlemsstaterna att på internationell nivå skapa en gemensam överenskommelse om absoluta, odelbara och universella rättigheter så att liknande övergrepp som skett under andra världskriget inte skulle kunna ske i framtiden.
2. **De mänskliga rättigheterna gäller för alla.** De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Rättigheterna är odelbara och beroende av varandra. Vilket betyder att makthavare inte kan välja ut enbart vissa rättigheter som de tycker passar deras rättssystem. Det är varje stats ansvar och skyldighet att se till att den egna befolkningens rättigheter skyddas, respekteras och uppfylls.
3. **Deklarationen är idag översatt till 360 språk** och håller därmed världsrekordet som världens mest översatta dokument.
4. **Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna består av 30 artiklar** som gemensamt uttrycker de grundläggande och universella fri- och rättigheterna. Artiklarna behandlar alltså både områden som alla har rätt till, som frihet och utbildning, och områden som alla har rätt att vara fri från, som slaveri och tortyr.
5. **Den allmänna förklaringen var epokgörande men inte tillräcklig** eftersom den inte är bindande för staterna. Därför arbetar FN fram konventioner som är juridiskt bindande för de stater som ansluter sig till dem. Det finns idag nio särskilt betydande konventioner för olika mänskliga rättigheter, de så kallade kärnkonventionerna.
6. **Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering** (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, CERD) var den allra första kärnkonventionen som togs fram 1965. Rasism, främlingsfientlighet och etnisk diskriminering är allvarliga hot mot mänskliga rättigheter. FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering slår fast vad regeringarna behöver göra för att driva på utvecklingen åt rätt håll.
7. **Rasism är** att behandla människor olika utifrån hur de ser ut eller att sprida föreställningar om att yttre kännetecken också innebär vissa egenskaper, ett visst intellekt etc. (NE.se)

8. **Hit kan du vända dig om du blivit kränkt:** Förvaltningsmyndigheten, Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen. När du har uttömt alla nationella rättsmedel kan du vända dig till Europadomstolen och FN:s konventionskommittéer. Här kan du läsa mer om mänskliga rättigheter och hur du går tillväga om du har blivit kränkt: <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/om-mina-manskliga-rattigheter-kranks>
9. **Svenska FN-förbundet granskar hur Sverige följer sina internationella åtaganden** om mänskliga rättigheter och pekar på områden där FN kräver mer handlingskraft av regeringen. När Sverige granskas av FN:s rasdiskrimineringskommitté bistår FN-förbundet med en parallellrapport som underlag för granskningen. Läs mer om FN-förbundets parallellrapportering på www.fn.se
10. **Alla behöver kunskap om de mänskliga rättigheterna** för att kunna skapa förändringar i sitt egna eller i andras liv. Vad vill du göra för att sprida mer kunskap om de mänskliga rättigheterna?

FÖRDJUPA ER INOM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Bjud in till en träff på skolan där ni lär er mer om mänskliga rättigheter och hur de är länkade till de globala målen.

Börja med att sammanställa resultatet av de mänskliga rättigheter som blev nedskrivna på etiketterna i ljusslingan under aktionen för mänskliga rättigheter. Var det några artiklar som lyftes extra mycket? Några som inte alls kom upp? Tycker ni att det saknas något i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna? Diskutera vad ni tror detta beror på. Finns det några av dessa rättigheter som ni tycker att ni borde arbeta mer med på skolan?

Gå sedan in på hemsidan The Danish institute for human rights <http://sdg.humanrights.dk/en> för att se hur dessa rättigheter är länkade till de globala målen. Diskutera hur ni kan arbeta vidare med att uppmärksamma rättigheterna med hjälp av globala målen.

MATERIAL

Elevmaterial som skickats i paket till kontaktpersoner på FN-skolor.

Vecka 46 skickades ett paket och ett rör med affischer ut till skolornas kontaktperson med material till Aktion FN för mänskliga rättigheter. Om du inte vet vem er skolas kontaktperson är kontakta Svenska FN-förbundets skolhandläggare via vår hemsida: www.fn.se/personal

- Aktion FN för mänskliga rättigheter – elevmaterial (detta häfte)
- 1 ljusslinga med batterier
- 200 etiketter
- 1 rulle snöre
- 1 budskapsskylt om mänskliga rättigheter.
- 6 affischer om mänskliga rättigheter att bilda en affischväg av. (skickas i separat rörförpackning)
- Häftmassa

Elevmaterial som finns på portalen för FN-skolor: www.fn.se/portalen lösenord: egypten

- Aktion FN för mänskliga rättigheter – elevmaterial (detta häfte)
- Faktablad: 10 fakta om mänskliga rättigheter – att printa ut